

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

Ipoteza de lucru:

*Biserica de lemn din localitatea Bârsău Mare, jud. Sălaj, se regăsește pe noua listă a monumentelor istorice sub codul SJ-II-m-A-05018. În ceea ce privește informațiile cronologice disponibile, tradiția afirmă că biserica a fost ridicată în anul **1690** și strămutată din vatra satului în actualul loc, în anul **1805**. Lista Monumentelor Istorice reține drept moment al edificării anul 1690.*

Elemente din structura bisericii păstrează mai multe tipuri de semne de dezasamblare/mutare, indicii care sugerează posibilitatea ca biserica să fi fost strămutată pe actualul loc.

Între particularitățile constructive se remarcă o dublare a tălpilor, de jur împrejurul bisericii, care poate servi drept bancă.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

Rezultatele obținute:

Specia de arbore supusă analizei este stejarul (*Quercus robur*), toate elementele analizate fiind realizate din această esență, cu excepția unei tălpi exterioare de pe latura sudică a bisericii, care este realizată din fag (*Fagus sylvatica*). Aceasta conține 112 inele anuale, însă nu a putut fi datată din cauza lipsei unei cronologii de referință pentru această specie.

Rezultatele analizei dendrocronologice indică faptul că biserica a suferit mai multe etape de construcție, renovare sau reparare. Cele mai vechi elemente analizate provin din pereții bisericii, tălpile interioare, cosoroabe și portaluri și au fost realizate din arbori tăiați în intervalul **octombrie 1671 – aprilie 1672**. Din această perioadă provine și piciorul mesei altarului, arborele fiind tăiat un an mai târziu (**octombrie 1672 – aprilie 1673**).

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

Rezultatele obținute:

O a doua etapă identificată păstrează doar tălpile turnului, iar din cele două probe analizate a putut fi stabilit un interval de 25 de ani: **1732-1756**.

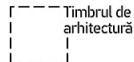
În fine, un al treilea moment de reparație/renovare a fost identificat pentru anul 1804 (**octombrie 1804 – aprilie 1805**), etapă din care provin stâlpii și contrele structurii turnului, și doi dintre cei trei corni analizați. Al treilea corn datează din etapa inițială de construcție.

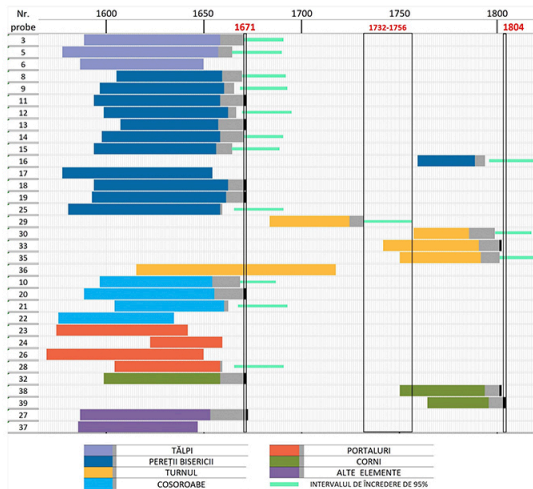
PROIECT SUSȚINUT DE

ORDINUL
ARHITECȚILOR
DIN ROMÂNIA

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

Rezultatele arată că arborii folosiți în construcția inițială au fost tăiați în **1671/72**, antedatând cu aproape 20 de ani datarea anterioară, care presupunea că biserica a fost ridicată în anul **1690**. Tradiția menționează mutarea bisericii în anul **1805**, din vatra satului în locul unde se află în prezent, iar analiza dendrocronologică vine să confirme această informație, și mai mult decât atât, oferă detalii legate de această etapă.

În anul **1805**, odată cu mutarea bisericii, a fost reparat acoperișul, iar turnul a fost construit / înlocuit, din cel vechi păstrându-se doar tălpile. Turnul înlocuit (cel vechi) nu provine însă din etapa inițială de construcție, acesta fiind construit în intervalul **1732-1756**.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

Semne de mutare

Două tipuri diferite de semne de mutare pot fi întâlnite la biserica de lemn din Bârsău Mare.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

În ceea ce privește banca ce înconjoară biserica pe toate laturile acesteia, analiza dendrocronologică oferă rezultate neconcludente.

Din opt probe prelevate, una provine dintr-un fag, iar celelalte șapte provin din arbori care prezintă o creștere perturbată, îngreunând datarea seriilor flotante.

Interdatarea acestor serii rezultă în scoruri statistice mult sub pragurile recomandate, însă o interdatare vizuală, cu alte cuvinte o evaluare calitativă, subiectivă, ar putea fi oferită. Toate probele prelevate din bancă se potrivesc între ele, fiind contemporane.

Pe două dintre acestea se păstrează chiar inelul Waldkante, care ar putea data din anul 1970. Un document parohial din anul 1974 reține faptul că această biserică a fost „renovată integral” în anul **1972**.

INVESTIGAȚII DENDROCRONOLOGICE LA BISERICI DE LEMN DIN SĂLAJ – BISERICA DE LEMN DIN BÂRSĂU MARE

Analiza dendrocronologică nu s-a limitat la elemente din structura bisericii, extrăgându-se probe și din poarta de intrare în cimitir.

Aceasta conține elemente ornamentale asemănătoare cu cele de pe portalul exterior al bisericii, ca urmare s-a presupus că momentul construirii porții ar putea fi pus în legătură cu construirea bisericii. Rezultatele sunt însă neconcludente, singurul indiciu oferit de cele trei probe analizate, făcând legătura între un stâlp al porții și elementele care alcătuiesc banca bisericii. Stâlpul stâng al porții de intrare în cimitir este cu certitudine contemporan cu banca bisericii, însă celelalte două probe (călăreț și contră stâlp) nu au putut fi datate, chiar dacă au un număr mare de inele (199 și 132). Ca urmare, pot fi expuse două ipoteze:

- prima care leagă construcția porții cimitirului de adăugarea băncii din jurul bisericii,
- și o a doua, în care poarta cimitirului este mai veche, iar în momentul adăugării băncii, a fost reparată și poarta.

